

Met spreken over zichzelf was kardinaal Danneels altijd zuinig. Voor een keer klapt hij uit de biecht

NR. 1 | WEEKKRANT | 6 JANUARI 2010 | JAARGANG 71 | WWW.KERKENLEVEN.BE

Bedankt, kardinaal

Na dertig jaar neemt Belgische Kerk afscheid van alom geliefde en gewaardeerde Godfried kardinaal DANNEELS

- ▶ Hij behoedde Kerk voor verscheurdheid in woelige tijden
- ▶ Met pausbezoek in 1985 als eerste en heiligverklaring Damiaan als laatste hoogtepunt is cirkel rond
- ▶ In zijn hart altijd leraar gebleven, met grote openheid voor nieuwe ideeën

Lieve WOUTERS

Dertig jaar lang aan het roer van de Belgische Kerk, dat laat sporen na. Kerkhistoricus Mathijs Lamberigts: „Als kardinaal Danneels ons voor één bedreiging behoedde, dan is het wel de onzalige polarisatie die de Kerk in Nederland te beurt viel. De eenheid bewaren was nochtans ook bij ons niet vanzelfsprekend, denk maar aan de toenmalige conservatieve bisschop van Gent, mgr. Van Peteghem. Maar ook vandaag zijn de bisschoppen onderling erg verschillend. Nooit heb ik de kardinaal een onvertogen woord over een collega weten zeggen.”

En als hij ergens spijt van zou hebben, dan is dat volgens Lamberigts de diepe roeping- en geloofscrisis waarin de Kerk verzeilde. Toen Godfried Danneels in 1979 aan het hoofd kwam van de Belgische Kerk, stond hij al voor een instituut in afbouw. In de dertig jaar die volgden, vervreemden Kerk en samenleving almaar meer van elkaar. Of de aartsbisschop van Mechelen-Brussel de afkalving van de Kerk vroeger had moeten en kunnen aanpakken? „Ongetwijfeld had men eerder moeten streven naar meer samenwerking over de grenzen van bisdommen en parochies heen. Maar die idee botst ook nu nog op veel tegenstand ter plaatse.”

Welke kansen wist de kardinaal te benutten? „De achtergrond van ontkerkelijkheid liet niet veel ruimte voor kansen”, meent Lamberigts. „Zijn talent om met de

Kardinaal Danneels' doen en denken was gericht op het ontwikkelen van een grotere menselijkheid, met Christus als garantie. © Belga

media om te gaan heeft hij alvast benut. In 2003 ontving hij nog de Castar-prijs als persoonlijkheid van het jaar. Maar het deed hem verdriet dat dit zich niet omzette in enthousiasme voor de Kerk. „Hoe is het mogelijk dat ik zo populair ben en de Kerk daar geen vruchten van plukt?”, vroeg de kardinaal zich af.”

Hoogtepunten in zijn jaren als aartsbisschop noemt Lamberigts onder meer het pausbezoek in 1985, de „laatste grote manifestatie van de Kerk in ons land. Het feest van de zaligverklaring van pater Damiaan tien jaar later viel letterlijk in het water en was, mede door het uitstel na de val van de paus in 1994, minder groots”.

Mathijs Lamberigts wijst ook op het grote succes van de kersten paasbrochures van de kardi-

naal. „Die haalden op een bepaald ogenblik oplages van 50.000 exemplaren. Als liturg beschikte kardinaal Danneels over de gave van het woord. Ik zal hem altijd herinneren als een leraar met

„Als je denkt dat ik 'nee' ga zeggen, kom dan niet”

grote authenticiteit. Als hij het in tv-debatten zo goed deed, was het precies omdat hij zo geloofwaardig en oprecht overkwam.”

Bleef kardinaal Danneels in zijn hart altijd leraar, hij was niet te beroerd om zelf ook met grote openheid te luisteren naar theologen van deze tijd. „Hij nodigde me meermaals per jaar bij hem

uit”, vertelt Lamberigts. „Niet om zich te bemoeien met onze faculteit, maar om mee na te denken over de theologische vragen van deze tijd. Hij was er een groot voorstander van om de opleidingen theologie en religiewetenschappen bij elkaar te houden, zodat ze elkaar konden bevruchten. Dat deed me altijd plezier.”

„Voor benoemingen volgde hij stevast ons advies, op voorwaarde dat je je keuze kon verantwoorden. ‘Als je denkt dat ik nee ga zeggen, kom dan liever niet’, zei hij. Daarmee gaf hij ruimte voor experimenten. Een universiteit moet het recht hebben te dwalen. Het is maar zo dat je nieuwe inzichten ontwikkelt.” Lamberigts looft kardinaal Danneels dan ook om zijn moedige optreden in het Vaticaan, waar hij de koers van

‘zijn’ universiteit – de Belgische aartsbisschop is grootkanselier van de K.U.Leuven – met succes verdedigde.

De heiligverklaring van pater Damiaan maakte de cirkel voor kardinaal Danneels rond. „Al bereiken we niet meer de getallen van vroeger, Kerk en samenleving vierden deze plechtigheid toch eendrachtig. Die heiligverklaring werd overal zeer goed onthaald.”

De waarde van kardinaal Danneels wordt misschien nog het best samengevat in zijn eigen bischopsleuze: „Gods menslievendheid is aan ons verschenen”. Zijn denken en doen waren immers gericht op de ontwikkeling van een grotere menselijkheid, met Christus als garantie. En dat weten gelovigen én andersdenkenden in hem te waarderen.